

Adriana Marcinkowska-Ochtyra,
Anna Jarocińska,
Sylvia Szporak-Wasilewska,
Dominik Kopeć, Katarzyna Bzdega,
Dorota Michalska-Hejduk,
Andrzej Pasierbiński, Justyna
Wylązłowska, Jan Niedzielko,
Barbara Tokarska-Guzik

DETEKCJA GATUNKÓW INWAZYJNYCH ORAZ EKSPANSYJNYCH PRZY UŻYCIU OBRAZÓW HIPERSPEKTRALNYCH

- **Techniki teledetekcyjne** zapewniają **wsparcie** dla botanicznej inwentaryzacji terenowej mającej na celu identyfikację gatunków inwazyjnych i ekspansywnych w obszarach siedlisk naturalnych, wymagających strategii zarządzania,
- Szczególne miejsce zajmują w tych technikach dane rejestrowane w **setkach kanałów** spektralnie ciągłych, o **wysokiej rozdzielczości przestrzennej** (Ustin i in. 2002, Lawrence i in. 2006, Hamada i in. 2007),
- W działaniach monitoringowych istotny jest wybór jak najbardziej **optymalnej metody**, która pozwoli w niedługim czasie na uzyskanie dokładnych wyników.

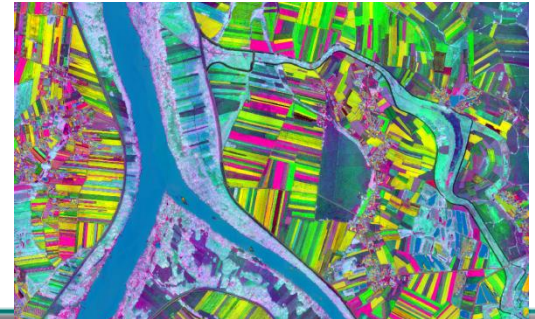
KLASYFIKACJA

- Algorytmy „tradycyjne”, uczenie maszynowe, sztuczne sieci neuronowe,
- Przyporządkowanie wszystkich pikseli obrazu do określonych klas,
- Wzorce do treningu dla każdej z identyfikowanych klas,
- Duża liczba danych do treningu, przez co mniejsza do walidacji,
- Możliwe dołączenie wielu warstw (*data fusion*),
- Procedura bardziej długotrwała obliczeniowo.

DETEKCJA

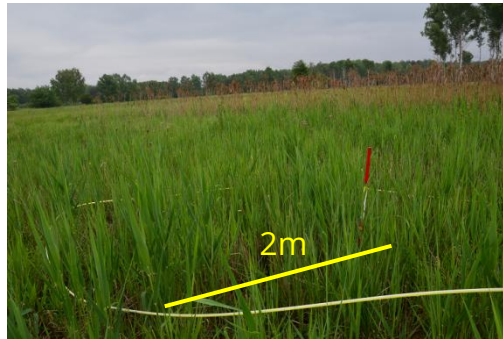
- Algorytmy bazujące na wzorcach czystych spektralnie (*endmembers*),
- Przeszukanie pikseli obrazu pod kątem obecności określonego obiektu,
- Wzorce do treningu tylko dla wykrywanej klasy, o niewielkiej liczebności (wystarczy nawet 1),
- Szczegółowa walidacja – wiele wzorców wykorzystanych do oceny wyniku,
- Tylko dane spektralne,
- Metoda szybsza.

- Opracowanie **innowacyjnego podejścia** wspierającego **monitoring** nieleśnych siedlisk przyrodniczych **Natura 2000** z wykorzystaniem **metod teledetekcyjnych**.
- Dane z **wielosensorowej** platformy teledetekcyjnej:
  - Hiperspektralne.
  - Lotniczy skaning laserowy (ALS).
  - Ortofotomapy.
- 3 kolekcje danych (**2016, 2017**):
  - wiosna – maj/czerwiec,
  - lato – lipiec/sierpień,
  - jesień – wrzesień/październik.
- Synchronizacja zadań prowadzonych przez zespoły teledetekcyjne i botaniczne.

- ➔ Metodyka identyfikacji **obcych inwazyjnych i rodzimych ekspansywnych gatunków** występujących w nieleśnych siedliskach przyrodniczych Natura 2000 z zastosowaniem technik teledetekcyjnych.

L.p.	Obce gatunki inwazyjne	Rodzime gatunki ekspansywne
1	<i>Echinocystis lobata</i>	<i>Calamagrostis epigejos</i>
2	<i>Erigeron annuus</i>	<i>Cirsium arvense</i>
3	<i>Heracleum spp.</i>	<i>Deschampsia caespitosa</i>
4	<i>Lupinus polyphyllus</i>	<i>Filipendula ulmaria</i>
5	<i>Padus serotina</i>	<i>Molinia caerulea</i>
6	<i>Reynoutria spp.</i>	<i>Phragmites australis</i>
7	<i>Robinia pseudoacacia</i>	<i>Rubus spp.</i>
8	<i>Rumex confertus</i>	<i>Urtica dioica</i>
9	<i>Solidago spp.</i>	
10	<i>Spiraea tomentosa</i>	

- **Detekcja** wybranych obcych **gatunków inwazyjnych** oraz rodzimych **ekspansywnych** wkraczających w obszary Natura 2000 przy użyciu obrazów **hiperspektralnych** HySpex,
  - wskazanie najlepszego scenariusza **wyboru poligonów treningowych**,
  - wskazanie najbardziej **optymalnego progu** wykrycia gatunku,
  - wskazanie, z jakimi **gatunkami współwystępującymi** lub typami pokrycia terenu gatunek się miesza.

- ***Reynoutria spp.*** – inwazyjne gatunki roślin z rodzaju **rdestowiec (*Reynoutria*)**: ostrokończysty (*Reynoutria japonica*), sachaliński (*Reynoutria sachalinensis*) i pośredni (*Reynoutria ×bohemica*),
- ***Solidago spp.*** – inwazyjne gatunki roślin z rodzaju **nawłóć (*Solidago*)**: nawłóć kanadyjska (*S. canadensis*), nawłóć późna (*S. gigantea*) i nawłóć wąskolistna (*S. graminifolia*).

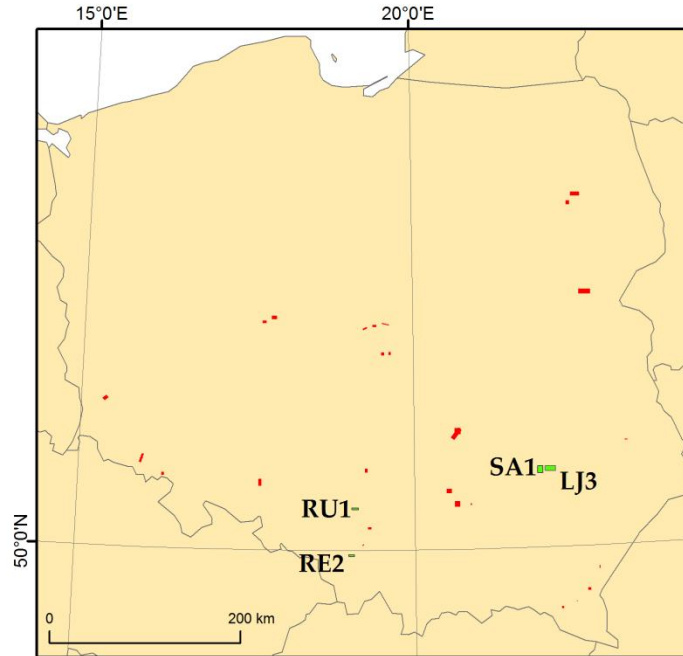

- ***Rubus spp.*** – jeżyna (w tym ***Rubus caesius*** – jeżyna popielica), rodzaj liczący – w zależności od ujęcia taksonomicznego – kilkaset gatunków.
- ***Calamagrostis epigejos*** – trzcinnik piaskowy, wieloletnia trawa, tworząca wyraźnie widoczne jednogatunkowe łąny.

Obszary badań

**(SA1) Kotlina Sandomierska
– Wrzawy**

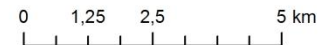
**(RE2) Dolina Górnej Wisły
– Czechowice-Dziedzice**

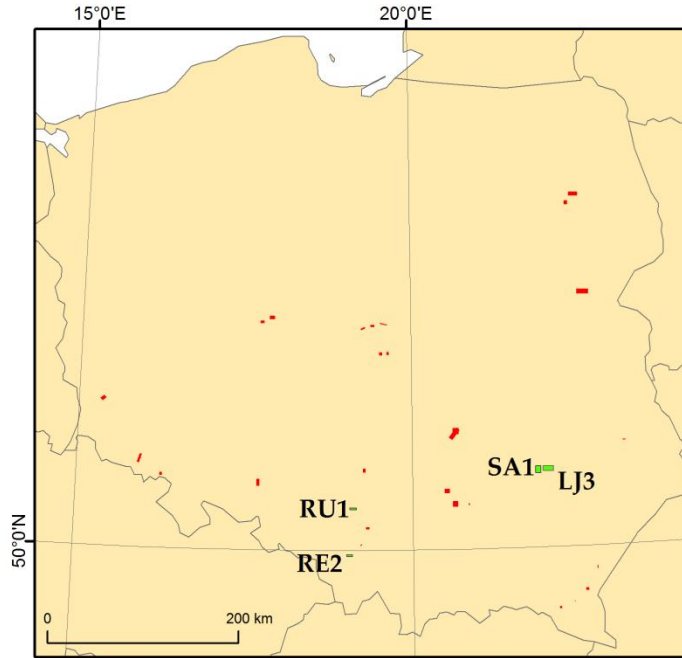
(LJ3) Uroczyska Lasów Janowskich – Zaklików

**(RU1) Wyżyna Katowicka
– Malinowice**

Obszary badań

**(SA1) Kotlina Sandomierska
– Wrzawy**

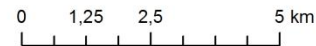
**(RE2) Dolina Górnej Wisły
– Czechowice-Dziedzice**

**(RU1) Wyżyna Katowicka
– Malinowice**

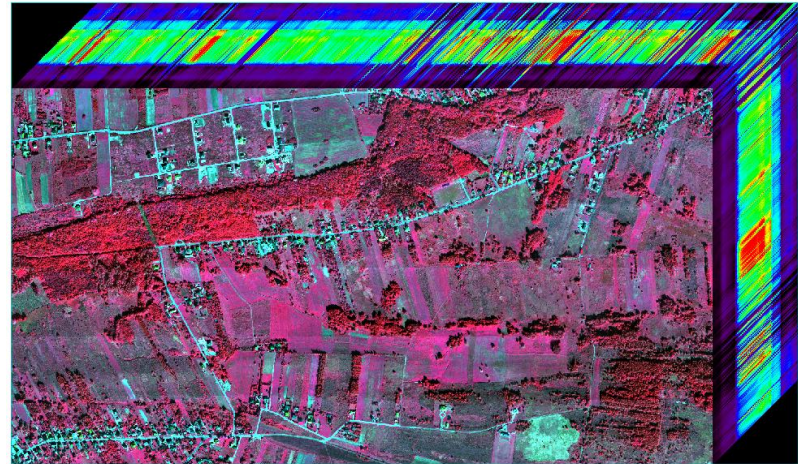
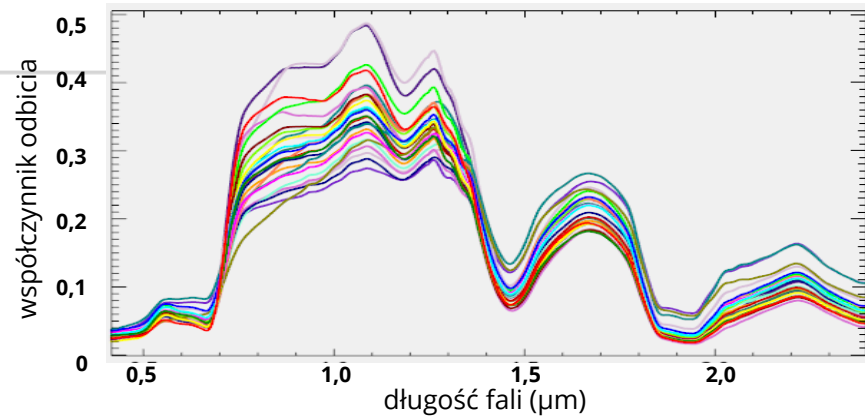

(LJ3) Uroczyska Lasów Janowskich – Zaklików

HySpex

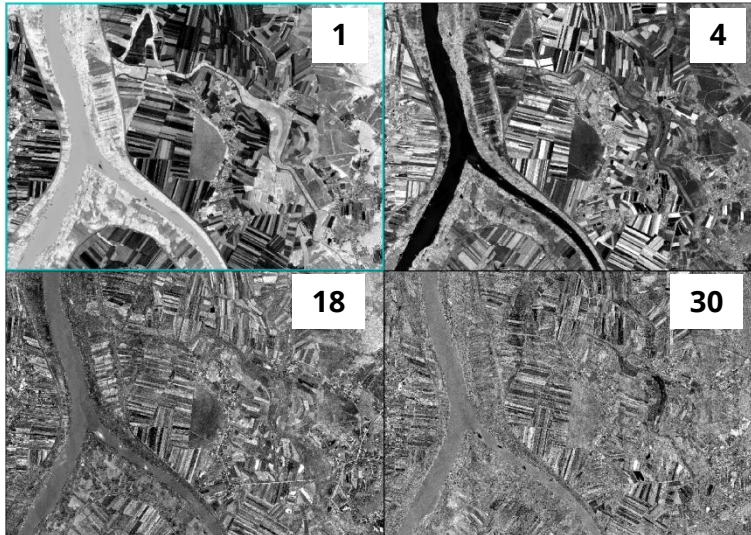
- rozdzielczość spektralna 451 kanałów:
  - VNIR 400-1000 nm,
  - SWIR 930-2500 nm,
- rozdzielczość przestrzenna (0,5)1 m.
- dane skorygowane geometrycznie, atmosferycznie, połączone w mozaiki dla obszarów.

Fragment obszaru RU1 (Wyżyna Katowicka)
kompozycja RGB: 860, 649, 550 nm

- Transformacja *Minimum Noise Fraction* (MNF) 30 kanałów.
  - Minimalizowanie szumów,
  - redukcja wymiarów przestrzeni spektralnej (kompresja danych),
  - nowe kanały uszeregowane od największej do najmniejszej wariancji.

Fragment obszaru SA1 (Kotlina Sandomierska), kanały po transformacji MNF

kompozycja RGB 321 kanałów MNF

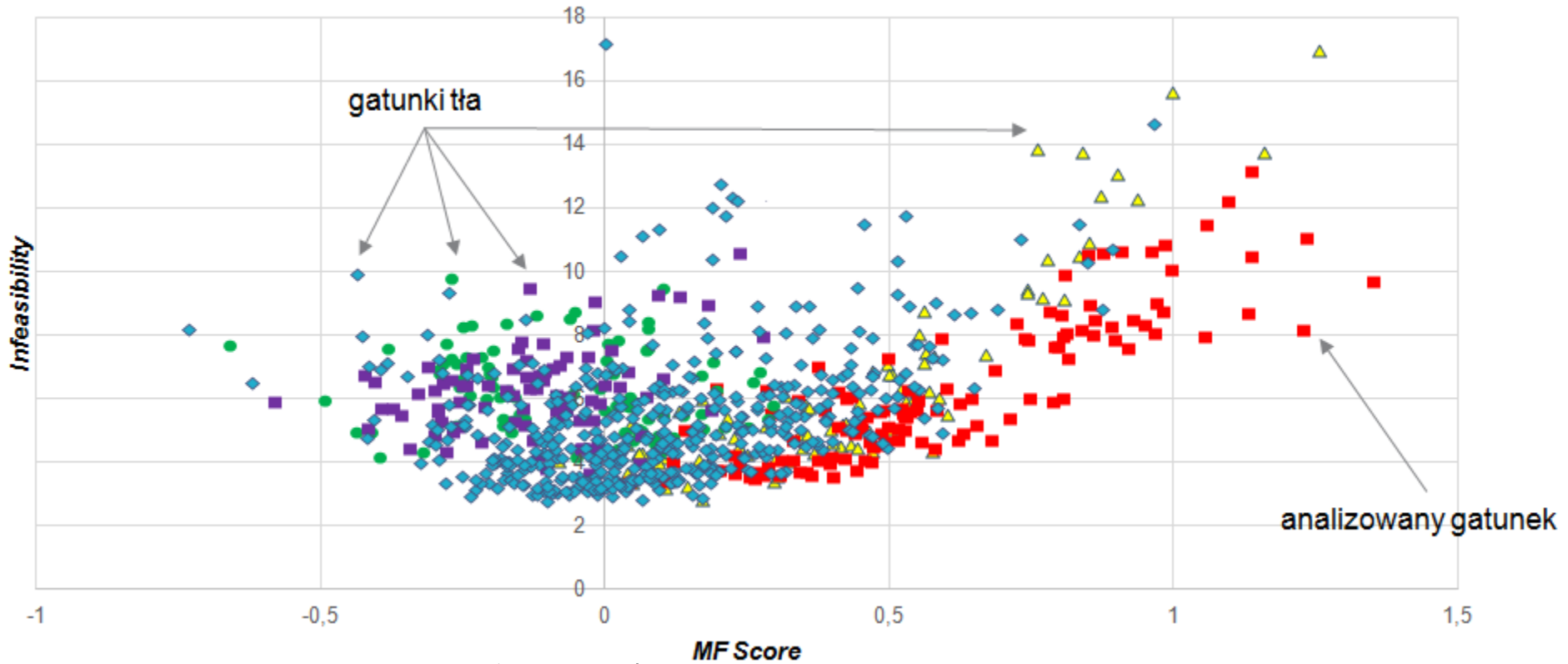
- **Nazwa gatunku/tła,**
- **współrzędne,**
- **udział % gatunku w poligonie**
(pokrycie pędów żywych i martwych),
- **gatunki współdominujące,**
- faza rozwoju,
- udział nagiej ziemi,
- udział martwej materii organicznej,
- ...

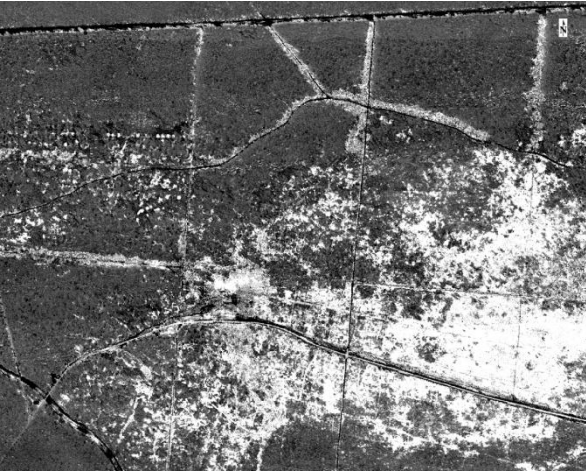
- metoda hybrydowa **detekcji** oparta na dwóch modelach: dopasowanej filtracji (MF, *Matched Filtering*) oraz liniowego rozmieszczenia spektralnego (LSU, *Linear Spectral Unmixing*),
- poszukuje obiektów według określonych wzorców (*endmembers*), którymi są czyste spektralnie piksele obiektu,
- wynikiem są dwa obrazy:
  - *MF Score* (podobieństwo piksela do wzorca)
  - *Infeasibility* (niepewność algorytmu)

Fragment obszaru SA1
(Kotlina Sandomierska),
detekcja *Solidago spp.*

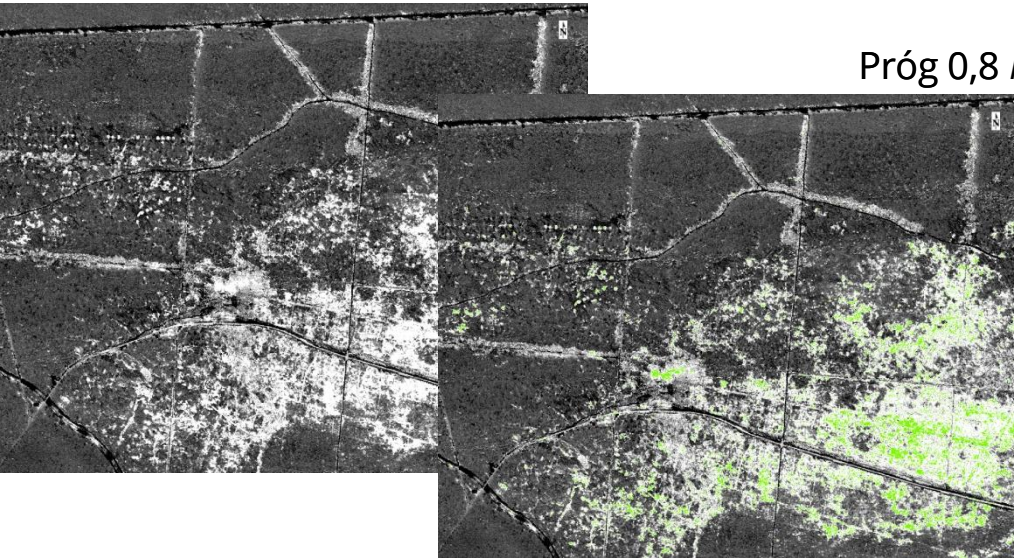

→ Poprawnie sklasyfikowany piksel : $\uparrow$ MF Score, $\downarrow$ Infeasibility

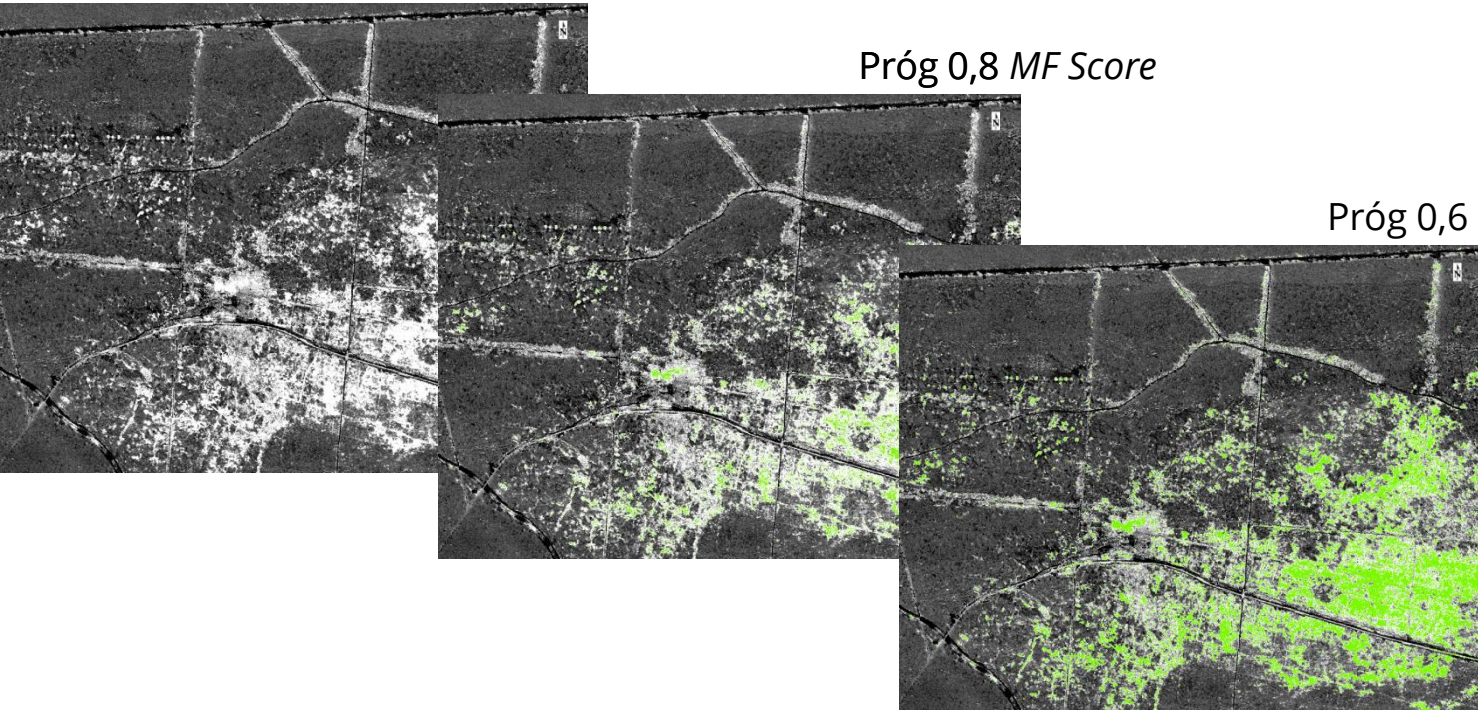

Calamagrostis epigejos – Uroczyńska Lasów Janowskich (LJ3)

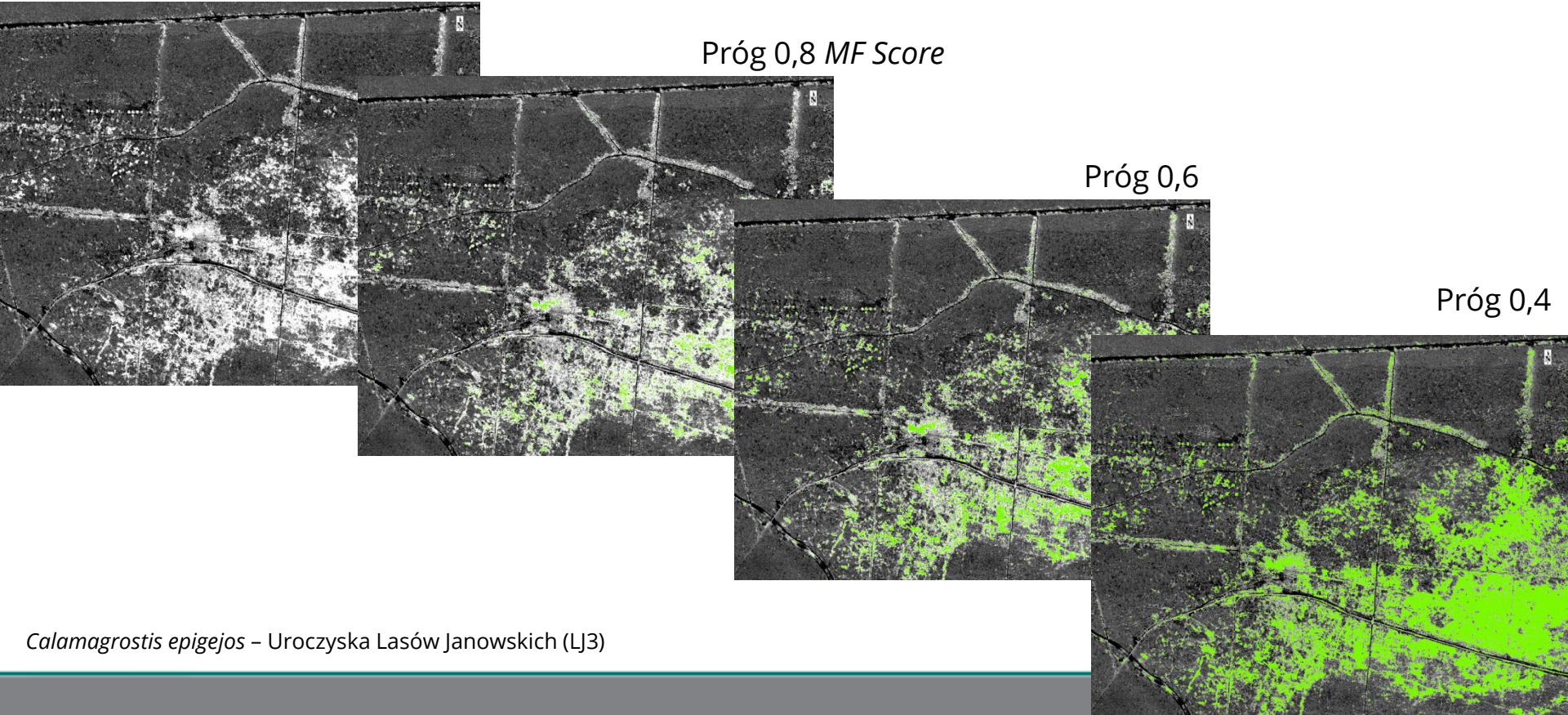

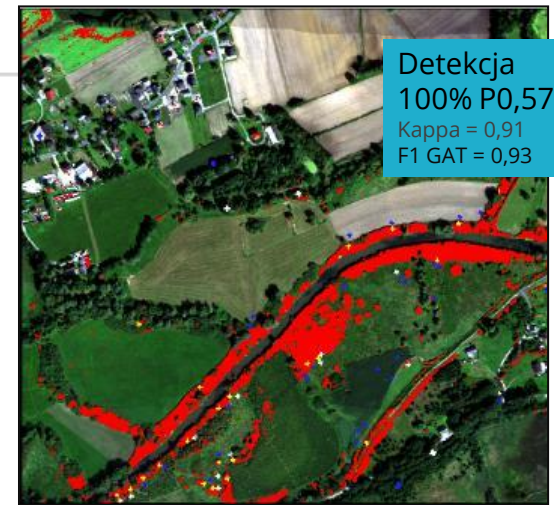
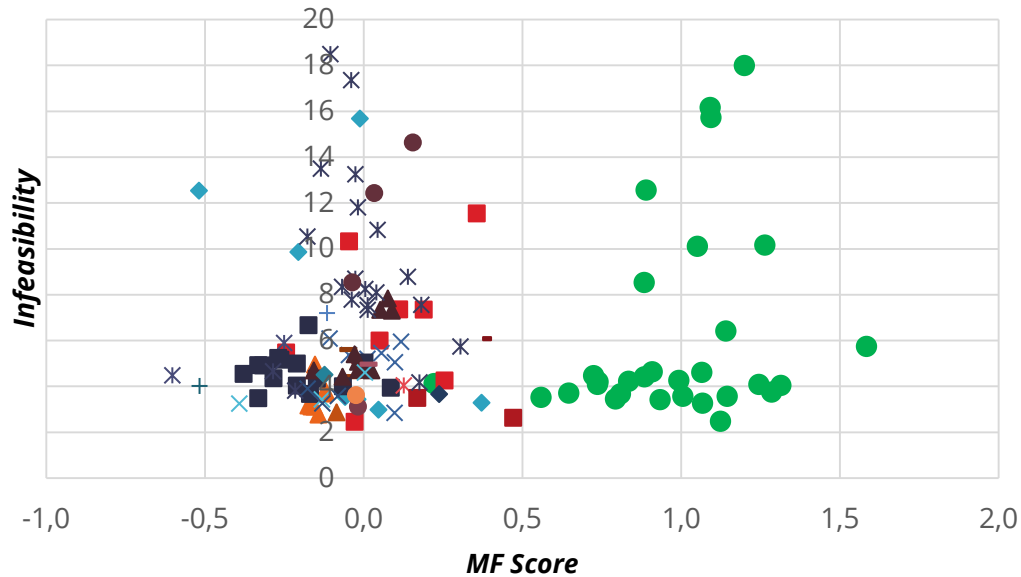
Próg 0,8 MF Score

Calamagrostis epigejos – Uroczyńska Lasów Janowskich (LJ3)

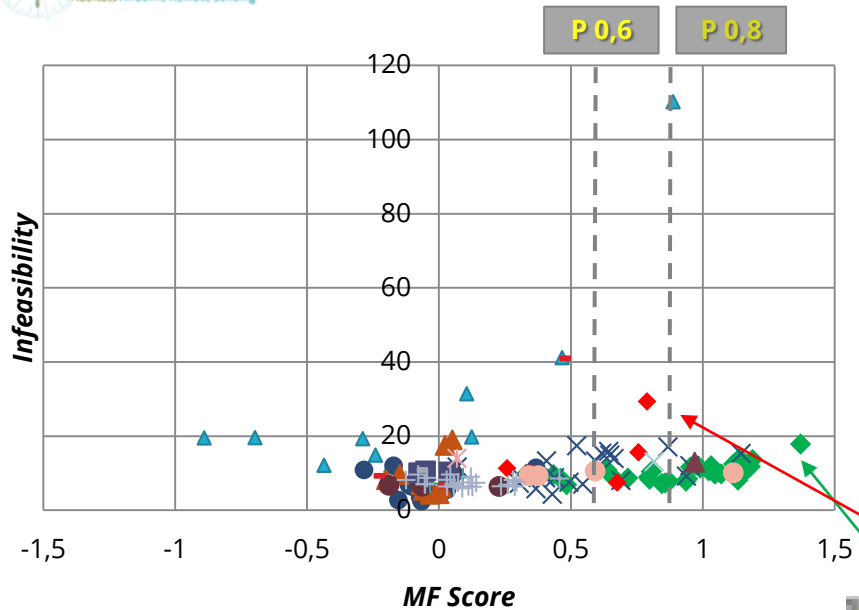

Detekcja
100% P0,57
Kappa = 0,91
F1 GAT = 0,93

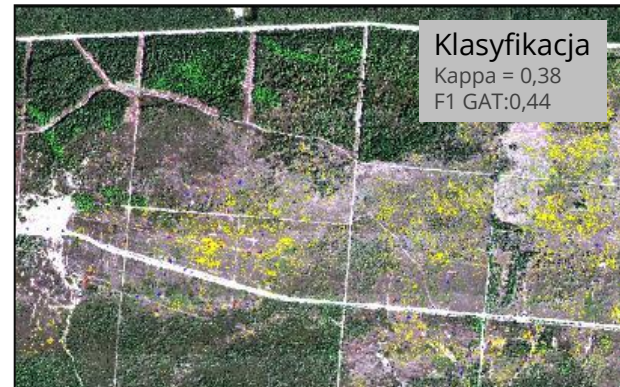
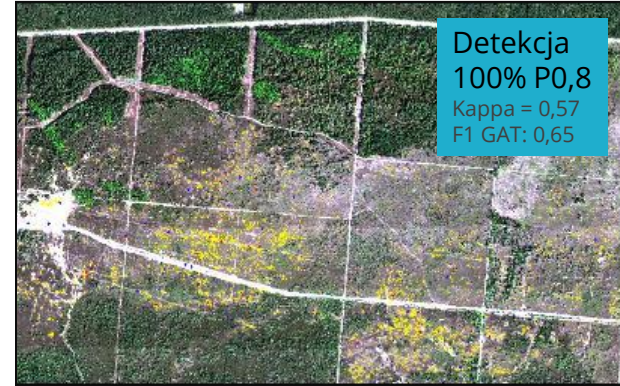
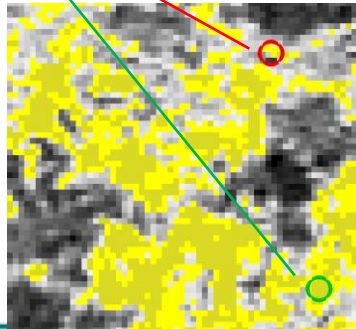

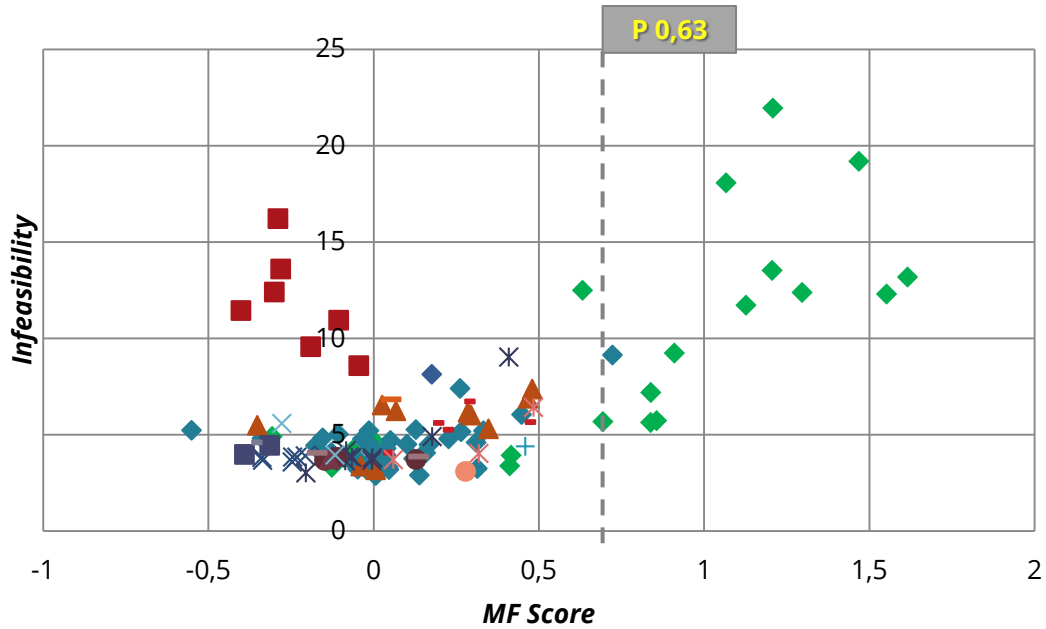
Klasyfikacja
Kappa = 0,82
F1 GAT = 0,85

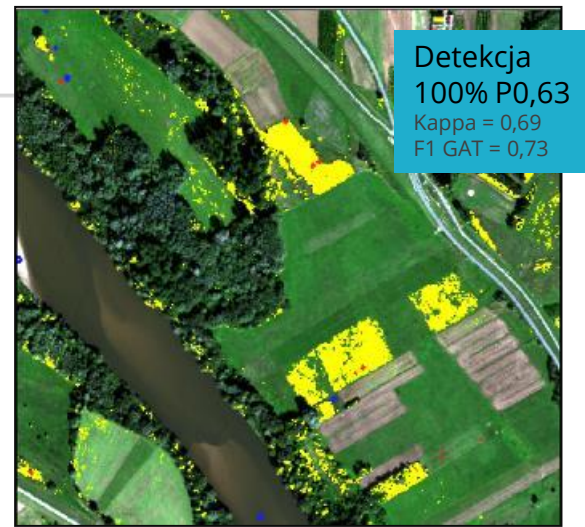

◆ Cal_epi	▲ 5555	● 6666	▲ 8888	× 9999	● Cal_vul
+ Car_ela	- Car_las	◆ Cor_can	- Rhy_alb	■ Eri_ang	▲ Fes_ovi
× Fes_pol	× Gly_max	● Mol_cae	+ Phr_aus		

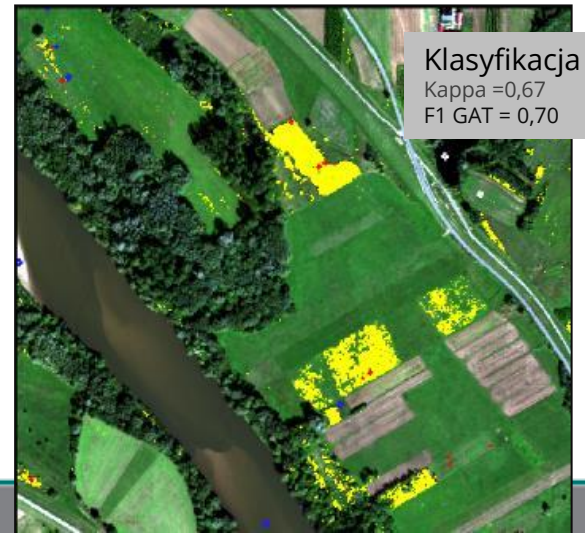

- ◆ Sol_spp   ◆ 9999   ■ 5555   ▲ 6666   × 7777   × 8888   ● Alo_pra   + Bet_off   - Cal_epi
- Car_acu   ◆ Cir_arv   ■ Dac_glo   ▲ Lol_mul   × Med_sat   × Pha_aru   ● Rub_spe   - Tri_aes   - Tri_pra

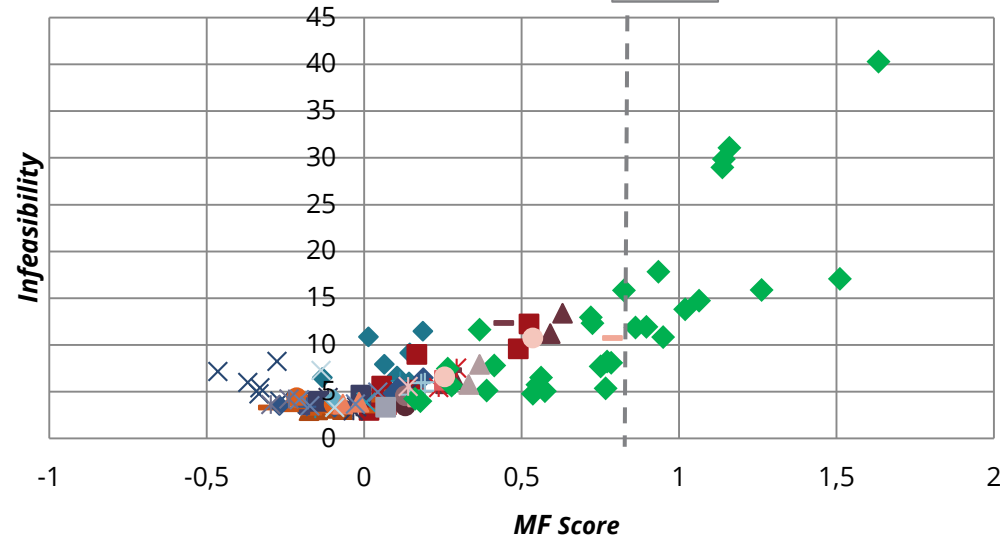

Detekcja
100% P0,63
Kappa = 0,69
F1 GAT = 0,73

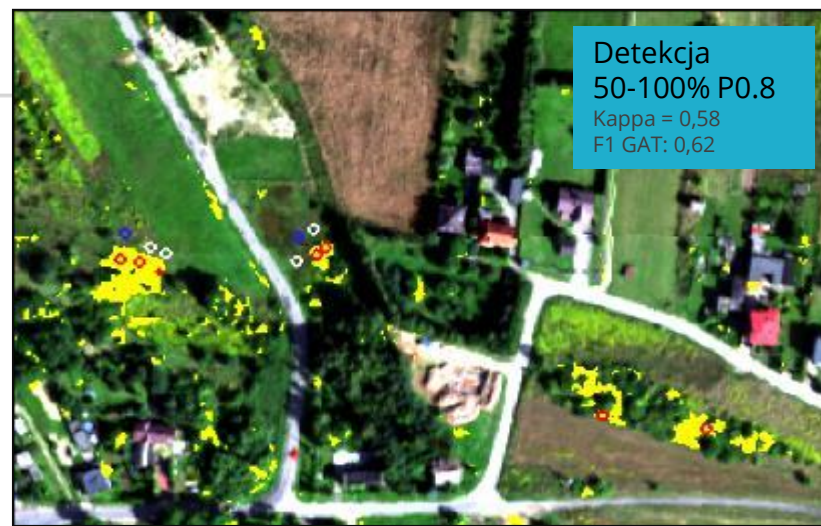

Klasyfikacja
Kappa = 0,67
F1 GAT = 0,70

P 0,8

◆ 5555	■ 6666	▲ 7777	× 8888	× 9999	● Agr_pro	+ Agr_sto
- Ang_syl	- Arr_ela	◆ Bro_ine	■ Cal_epi	▲ Car_spe	× Cir_arv	× Cir_riv
○ Des_cae	+ Ely_rep	- Fes_spe	- Fil_ulm	◆ Ger_pra	■ Lot_cor	▲ Lys_vul
× Pha_aru	× Phl_phl	● Phl_pra	+ Phr_aus	- Pic_hie	- Pte_aqu	◆ Rub_spp
■ Rum_ace	▲ Sci_syl	× Sol_spp	× Tri_fla	● Urt_dio		

Detekcja
50-100% P0.8
Kappa = 0,58
F1 GAT: 0,62

Klasyfikacja
Kappa = 0,49
F1 GAT: 0,53

- Lotnicze dane teledetekcyjne mogą być wykorzystywane do wykrywania gatunków inwazyjnych oraz ekspansywnych ze względu na zastosowanie **obiektywnej metody** i możliwą **ciągłość obserwacji**,
- **detekcja** może być stosowana jako **alternatywa** do podejścia klasyfikacyjnego, jej większa prostota pozwala na większą **operacyjność**,
- do jej stosowania najlepiej sprawdzają się **poligony o największym pokryciu** % gatunkiem,
- do treningu potrzeba **tylko wzorców szukanego gatunku**, duża liczba wzorców może być wykorzystana do walidacji wyniku,
- analiza wykresu rozproszenia pozwala wskazać, z czym **przy zadanym progu** gatunek się **miesza**, wskazuje na przeszacowanie/ niedoszacowanie gatunku,
- **klasyfikacja** jest **skuteczniejsza** w przypadkach, gdy gatunek jest zbyt podobny do tła – potrzeba użycia **wzorców tła w treningu**.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Adriana Marcinkowska-Ochtyra
Uniwersytet Warszawski

adriana.marcinkowska@uw.edu.pl